

Státní okresní archiv Klatovy

Základní odborná škola rolnická Sušice

1923-1952

Inventář

EL NAD č.: 1867

AP č.: 556

Eva Ulrichová

Klatovy 2014

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archivního fondu	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	4
III. Archivní charakteristika archivního fondu	4
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	5
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	5
Seznam použitých pramenů a literatury	6
Příloha: Seznam použitých zkratk	6
Inventární seznam	7

Úvod

I. Vývoj původce archivního fondu

Zemědělství na Sušicku nemělo za Rakouska-Uherska žádné školy. Zdejší zemědělci posílali svoje děti do hospodářských škol v Klatovech a ve Strakonících. Obrat nastal až v roce 1918, kdy zemědělci z venkova i města spolu se zástupci zemědělských společností na okrese založili přípravné kuratorium, které usilovalo o založení odborné školy hospodářské v Sušici.

Otevření školy bylo povoleno Zemským správním výborem v Praze až po pěti letech a dne 25. 11. 1923 byla slavnostně otevřena dvouletá Odborná škola hospodářská v Sušici. Vyučování probíhalo vždy od listopadu do dubna, denně od 8 do 14 hodin. Prvním ročník byl zahájen dne 1. 12. 1923.

Škola byla nejdříve umístěna v přízemí domu čp. 145-I. Protože žáků přibývalo, bylo nutné postavit vlastní školní budovu. To se stalo v roce 1927. Při škole byl zřízen internát, vysázená ovocná zahrada a park. Dále byla zřízena zahrádka fenologická, botanická a vrbovna. Škola poskytovala žákům prohloubení všeobecného vzdělání, odborné vědomosti i praktické cvičení a to v těchto předmětech: český jazyk, počty, zeměpis a dějepis, měřictví, kreslení, přírodopis, fyzika, pěstování rostlin a chov hospodářských zvířat, lesnictví, družstevnictví, účetnictví, občanská nauka a hospodářská praxe.

Zápis do školy se konal každoročně od srpna do začátku školního roku. Školní poplatky na rok činily 80 korun, z toho bylo: školné 60 korun, zápisné 10 korun a na inventář 10 korun. Nemajetní žáci byli buď částečně, nebo úplně osvobozeni od placení školného. Tito žáci byli podporováni z fondů Dr. Krätzera a Dr. Horáka. Dále pak Okresní záložnou hospodářskou v Sušici, Horažďovicích a Plánici a Městskou spořitelnou v Sušici.

V prvních patnácti letech navštěvovalo školu celkem 558 žáků a z toho bylo 256 absolventů. Prvním ředitelem školy se stal Jan Chvátal.

Škola pořádala zásluhou Českého odboru zemědělské rady hospodyňské kurzy pro dívky, které probíhaly každoročně v květnu. Do roku 1938 se těchto kurzů zúčastnilo celkem 91 žákyň.

V roce 1931 byla založena při škole zemědělská poradna, která udělovala bezplatné osobní i písemné rady ze všech oborů zemědělského podnikání.

Od 1. 1. 1936 byla škola převzata od dosavadního kuratoria do vlastnictví a správy země České. Proto došlo ke změně názvu školy na Zemská odborná škola hospodářská v Sušici.

Od roku 1942 nastala opět změna názvu na Zemská zimní rolnická škola s hospodyňskou školou a zemědělskou poradnou v Sušici. K této změně došlo z důvodu přemístění zemské hospodyňské školy z Týna nad Vltavou do Sušice. V roce 1946 se hospodyňská škola přestěhovala zpět do původního sídla.

Ve školním roce 1945/46 zahájila v Sušici činnost lidová škola zemědělská, která byla přiřčena k zemské zimní rolnické škole. Tato škola byla prostředkem k doplnění vzdělání mládeže ve věku od 15 do 18 roku. V roce 1945 bylo zapsáno 20 žáků, z toho 12 dívek a 8 chlapců. Vyučovalo se vždy v pátek od 13 do 17 hodin.

Na základě zákona č. 95/1948 Sb. byla organizace školy upravena a její název byl změněn na Základní odborná škola rolnická v Sušici. Tento typ škol byl zařazen mezi školy třetího stupně. Této změně odpovídalo i celkové zaměření školy. Vyučování na škole probíhalo celoročně ve třech ročnících. V prvním a druhém ročníku se vyučovala teorie 6 týdnů, ve třetím 8 týdnů. Po zbytek roku byli žáci na provozní praxi. Později byla teoretická výuka zdvojnásobena.

Ve školním roce 1948/49 bylo zapsáno 198 žáků, z toho 70 chlapců a 118 dívek. Od roku 1950 byla škola z důvodu odsazení školní budovy útvarem Pohraniční stráže v Sušici přemístěna do budovy národní školy.

V celé tehdejší Československé socialistické republice byl hospodářskopolitický tlak zapojit co nejrychleji dělnický dorost do výrobního procesu v preferovaných hospodářských odvětvích. Proto byl obsah jednotlivých učebních oborů zúžen, délka učební doby zkrácena a počet učebních oborů byl značně zvýšen. Došlo ke specializaci učebních oborů a k jejich úzce praktickému zaměření. Z tohoto důvodu došlo ke změně učňovského školství i v Sušici, kde byla ve školním roce 1951/52 otevřena dvouletá výběrová škola. Zde se navíc vyučovala chemie a agrobiologie. Dále byla otevřena škola jednoletá a půlroční tzv. cyklická, ve které se vyučovalo v I. cyklu od září do prosince a v II. cyklu od ledna do května. Tento typ školy byl určen pro školy, které vychovávali učně méně zastoupených učebních oborů. Po této úpravě bylo ovšem problematické zařazení základních odborných škol mezi školy třetího stupně. Proto bylo učňovské školství vyčleněno z jednotné školské soustavy a jeho jednotlivé typy byly prakticky zcela osamostatněny, a to jak z hlediska řízení, tak i z hlediska učebně výchovné práce. Tím zanikla i Základní odborná škola rolnická Sušice.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Dokumenty Základní odborné školy rolnické Sušice byly pravděpodobně uloženy ve školní budově a v roce 1955 byly přestěhovány společně s dokumenty Zemědělské účetnické školy Sušice do spisovny Zemědělské účetnické školy Domažlice.

Archiválie školy byly do archivu delimitovány 14. 5. 1997 - přír. č. 20/97, 8. 3. 1999 - přír. č. 6/99, 7. 12. 2000 - přír. č. 131/00 ze Státního okresního archivu Domažlice.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Archivní fond zahrnuje archiválie Odborné školy hospodářské Sušice z let 1923-1936, Zemské odborné školy hospodářské Sušice z let 1936-1942, Zemské zimní rolnické školy s hospodyňskou školou a zemědělskou poradnou z let 1942-1948, Lidové školy zemědělské přičleněné k zemské zimní rolnické škole v Sušici z let 1945-1948 a Základní odborné školy rolnické Sušice z let 1948-1952. Jedná se o navazující a přičleněné původce.

Název „Lidová škola zemědělská přičleněna k zemské zimní rolnické škole v Sušici“ je převzat z opisu razítka na archiváliích této školy.

Časový rozsah fondu je 1923-1952. Jazyk archiválií je český a fyzický stav archiválií je dobrý. Celkový rozsah fondu činí 0,53 bm.

Fond obsahuje 50 třídních výkazů, které jsou řazeny do skupin podle názvu školy, v jejímž období vznikly, dále obsahuje 4 účetní knihy a 2 kartony spisů. Ve fondu byly ponechány i archiválie internátu (inv. č. 52, 54, a 58), který byl součástí školy.

V archivním fondu se nedochovaly knihy zápisů z porad a školní kronika z celého období existence školy a ani žádné další archiválie.

Pořádání a inventarizace fondu proběhly podle vyhlášky č. 213/2012 Sb., Metodického pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek ze dne 12. 3. 2010, Základních pravidel pro zpracování archiválií čj. MV-46913/AS-1/AS-2013 ze dne 17. dubna 2013, platných od 1. května 2013 a Metodického pokynu Archivní správy MV v Praze ze dne 1. 6. 1999 - čj. AS/1-2-2020/99.

Na základě této metodiky byl vymezen archivní fond Základní odborná škola rolnická Sušice (EL NAD 1867), do něhož byly zahrnuty archiválie z původních archivních fondů: Odborná hospodářská škola Sušice (EL NAD 1586), Hospodyňská škola Sušice (EL NAD 1585) a Zemské

zimní rolnická škola s hospodyňskou školou a zemědělskou poradnou (EL NAD 1867), které na sebe navazují.

Z tohoto důvodu byly zrušeny archivní fondy Odborná škola hospodářská Sušice EL NAD 1586 pod čj. SOAP/040-0382/2014 dne 13. 5. 2014 a Hospodyňská škola Sušice EL NAD 1585 pod čj. SOAP/040-0381/2014 dne 13. 5. 2014, tento fond obsahoval i třídní výkazy jiných původců zpracovaného fondu.

Při pořádání fondu nebyla provedena žádná vnitřní skartace.

Pro uspořádání archiválií daného archivního fondu bylo použito následující pořádací schéma:

- I. Úřední knihy
 - a) Evidenční knihy
 - b) Účetní knihy

II. Spisy

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Archivní fond tvoří třídní výkazy, účetní knihy a několik spisů, přesto má významnou výpovědní hodnotu o fungování školy.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

Archivní fond by zpracován v roce 2012 a koncept archivní pomůcky byl dne 17. 4. 2012 zaslán k posouzení. Dne 12. 11. 2012 bylo doručeno stanovisko komise pro metodiku a posuzování archivních pomůcek ("KAP"), které doporučilo nové vymezení a inventarizaci archivních fondů učňovského školství v Sušici. Na základě této žádosti byl dne 6. 12. 2012 zaslán návrh nového vymezení těchto archivních fondů. Dne 31. 12. 2012 bylo doručeno stanovisko KAPu, které doporučilo upřesnění návrhu nového vymezení archivních fondů. Toto upřesnění bylo odesláno dne 30. 1. 2013. Dne 4. 2. 2013 bylo doručeno schválení návrhu nově vymezených archivních fondů, podle kterého archivní fond zinventarizovala a archivní pomůckou opatřila v roce 2014 ve Státním okresním archivu Klatovy Eva Ulrichová.

V Klatovech 10. 12. 2014

Eva Ulrichová

Seznam použitých pramenů a literatury

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé, rok 1948

Sborník Sušicka, Sušice 1938

Zemědělské učňovské školství v západočeském kraji 1945-1990, Plzeň 2001

Příloha: Seznam použitých zkratk

D – dívky

EL NAD – evidenční list Národního archivního dědictví

CH – chlapci

KAP – komise pro metodiku a posuzování archivních pomůcek

SOAP – Státní oblastní archiv v Plzni

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn.
---------	-------	---------------	-------------

I. Úřední knihy

a) Evidenční knihy

Odborná škola hospodářská

1	Třídní výkazy	I.+II. ročník	1923-1925	ukn 1
2	Třídní výkazy	I.+II. ročník	1924-1926	ukn 2
3	Třídní výkazy	I.+II. ročník	1925-1927	ukn 3
4	Třídní výkazy	I.+II. ročník	1926-1928	ukn 4
5	Třídní výkazy	I.+II. ročník	1927-1929	ukn 5
6	Třídní výkazy	I.+II. ročník	1928-1930	ukn 6
7	Třídní výkazy	I.+II. ročník	1929-1931	ukn 7
8	Třídní výkazy	I.+II. ročník	1930-1932	ukn 8
9	Třídní výkazy	I.+II. ročník	1931-1933	ukn 9
10	Třídní výkazy	I.+II. ročník	1932-1934	ukn 10
11	Třídní výkazy	I.+II. ročník	1933-1935	ukn 11
12	Třídní výkazy	I.+II. ročník	1934-1936	ukn 12
13	Třídní výkazy	I.+II. ročník	1935-1937	ukn 13

Zemská odborná škola hospodářská

14	Třídní výkazy	I.+II. ročník	1936-1938	ukn 14
15	Třídní výkazy	I.+II. ročník	1937-1939	ukn 15
16	Třídní výkazy	I.+II. ročník	1938-1940	ukn 16
17	Třídní výkazy	I.+II. ročník	1939-1941	ukn 17
18	Třídní výkazy	I.+II. ročník	1940-1942	ukn 18
19	Třídní výkazy	I.+II. ročník	1941-1943	ukn 19

Zemská zimní rolnická škola s hospodyňskou školou a zemědělskou poradnou

20	Třídní výkazy	I.+II. ročník	1942-1944	ukn 20
21	Třídní výkazy	Hospodyňská škola	1942-1943	ukn 21
22	Třídní výkazy	Hospodyňská škola	1943-1944	ukn 22
23	Třídní výkazy	I.+II. ročník	1944-1946	ukn 23
24	Třídní výkazy	I.+II. ročník-CH	1945-1947	ukn 24
25	Třídní výkazy	I. ročník-D	1945-1946	ukn 25
26	Třídní výkazy	I.+II. ročník	1946-1948	ukn 26
27	Třídní výkazy	I.+II. ročník	1947-1949	ukn 27

Lidová zemědělská škola přičleněna k zemské zimní rolnické škole

28	Třídní výkazy		1945-1946	ukn 28
29	Třídní výkazy		1946-1947	ukn 29
30	Třídní výkazy		1947-1948	ukn 30

Základní odborná škola rolnická

31	Třídní výkazy	I. CH	1948-1949	ukn 31
32	Třídní výkazy	I. D	1948-1949	ukn 32
33	Třídní výkazy	II. CH	1948-1949	ukn 33

Inv. č.	Obsah		Časový rozsah	Evid. jedn.
34	Třídní výkazy	II. D	1948-1949	ukn 34
35	Třídní výkazy	III. CH	1948-1949	ukn 35
36	Třídní výkazy	III. D	1948-1949	ukn 36
37	Třídní výkazy	I. CH+D	1949-1950	ukn 37
38	Třídní výkazy	II. CH	1949-1950	ukn 38
39	Třídní výkazy	II. D	1949-1950	ukn 39
40	Třídní výkazy	III. CH	1949-1950	ukn 40
41	Třídní výkazy	III. D	1949-1950	ukn 41
42	Třídní výkazy	I.a	1950-1951	ukn 42
43	Třídní výkazy	I.b	1950-1951	ukn 43
44	Třídní výkazy	II.	1950-1951	ukn 44
45	Třídní výkazy	III.a	1950-1951	ukn 45
46	Třídní výkazy	III.b	1950-1951	ukn 46
47	Třídní výkazy	I. výběrová	1951-1952	ukn 47
48	Třídní výkazy	jednoletá	1951-1952	ukn 48
49	Třídní výkazy	I. cyklus	1951-1952	ukn 49
50	Třídní výkazy	II. cyklus	1951-1952	ukn 50

b) Účetní knihy

51	Hlavní kniha - škola		1943	ukn 51
52	Hlavní kniha - internát		1943	ukn 52
53	Pokladní deník - škola		1943	ukn 53
54	Pokladní deník - internát		1943	ukn 54

II. Spisy

55	Žádost o povolení zřízení školy		1923	kar 1
56	Personální věci žáků		1939-1942	kar 1
57	Účetní materiál - škola		1923-1946	kar 1
58	Účetní materiál - internát		1927-1944	kar 2
59	Pozvánka na otevření nové školní budovy		1927	kar 2

Název archivní pomůcky:	Základní odborná škola rolnická Sušice
Značka archivního fondu:	ZOŠR Sušice
Časový rozsah:	1923-1952
Počet evidenčních jednotek:	56 (54 úředních knih, 2 kartony)
Počet inventárních jednotek:	59
Rozsah v bm:	0,53
Stav ke dni:	10. 12. 2014
Zpracovatel archivního fondu:	Eva Ulrichová
Zpracovatel archivní pomůcky:	Eva Ulrichová
Počet stran:	10
Počet exemplářů:	4
Schválil:	Mgr. Pavel Havlovič dne 10. 12. 2014-čj. SOAP/040-0881/2014